

(અડિલ)

અતિ વિશુદ્ધ પરિણામ સેનપતિ છાઈયો,
રાગાદિક અરિ પ્રબલ હનન ઉદમ ક્રિયો.
ધ્યાન જતન કર મૂલ પ્રગટ કર તંત્ર કે,
કરે ચલાચલ વીર જિનેશ્વર સત્ર કે. ૧૬

અધઃકરનકે ભાવ જો પ્રથમહિં ભાયકે,
હોં પરનામ ન અન્ય ક્ષપક દિશ જાયકે.
સુકલ ધ્યાન અસ પ્રથમ ધ્યાય તા કરમ લૈ,
મોહ પ્રબલ કરિ ઘાત જાય બારમ^૧ થલૈ. ૧૭

(ગીતિકા છન્દ)

તા થલૈ દૂજે સુકલ બલ ત્રય^૨ ઘાતિયા હનિ જય લયો,
ચઢિ તેરમેં ગુણસ્થાન શ્રીજિન સમોસરન વિભો ઠયો.
રચિ કોટ લેદી ભુમિપર મધ ચંભ તપાદિક (?) જહી,
જોજન પ્રમાન જુ સોભગી નિરવાન પદ પૂજત તહી. ૧૮

ૐ શ્રી વૈશાખશુકલદશમ્યાં જ્ઞાનકલ્યાણપ્રાપ્તાય શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય નમઃ

(ઠાર મંગલકી)

કરત વિહાર જિનેશ ભવિક ઉપદેશતે,
સકલ સંઘ કર જુક્ત ચર્મ તીરેશતે.
નાના વિધિ અતિશય કર જુક્ત પ્રભૂ તહાં,
આનિ વિરાજે વિપુલાચલ પર્વત જહાં. ૧૯

જહં દિવ્યધુનિ પ્રતિ શબ્દ જય જય સભામંડપ ભવન મેં,
ધર્મોપદેશ સો આઈયો તિન નિકટ નિર્વાનક સમૈ.
તવ સુર અસુર નર ઈન્દ્ર કરિ અર્ચિત સિવગ વર જાનકેં,
પાવાપુરી ઉદ્યાન સાર તહાં પધારે આનકેં. ૨૦

ૐ શ્રી કાર્તિકકૃષ્ણામાવસ્થાયાં મોક્ષમંગલમંડિતાય શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય નમઃ

(ઇત્યુચ્યાર્ય કણિકાયાં પરિપુષ્પાંજલિં ક્ષિપેત્.)

૧ બારહવા ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન, ૨ જ્ઞાનાવરણી, દર્શનાવરણીય, અંતરાય.

પીઠકાદિ પૂજા

(દોહ)

મહાવીર ને જા સમૈ, ગમન ક્રિયો શિવખેત,
સોઈ સમય વિચારિકેં, પૂજોં સુધી સ્વહેત.

ૐ શ્રી મહાવીર અતિવીર સન્મતિ વર્હમાનાદિકાનેકનામ-
સંપુક્તભગવજિનેન્દ્ર અત્ર અવતર અવતર સંવૈષદ્ આહવાનનં, તિષ્ઠ તિષ્ઠ
ઠા ઠા સ્થાપનં. અત્ર મમ સન્નિહિતો ભવ ભવ વષદ્ સન્નિધિકરણં.

અષ્ટક

(ચૌપાઈ)

મંગલ નિર્વાનક મહાવીર, પ્રાત સમૈ પૂજો ભવિ ધીર,
દસ અતિશય જનમત જિન પાય, કેવલગ્યાનમાંહિં દસ ગાય.
તિનિ જિનવર પ્રતિ ચરનન ઓર, દે જલધાર જુગલ કર જોર,
મંગલ નિર્વાનક મહાવીર, પ્રાત સમૈ પૂજો ભવિ ધીર.

ૐ શ્રી નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય જન્મજરામૃત્યુ-
વિનાશનાય જલં નિઠ

જિન કે સુરકૃત ચૌદહ સાર, યે અતિસૈ ચૌતીસ ચિતાર,
તિન જિનવરપ્રતિ પૂજનધારિ, ભમર લુબ્ધ વર ચંદન ગારિ. મંગલઠ

ૐ શ્રી નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય ભવતાપવિનાશનાય
નમઃ નિઠ

અષ્ટ પ્રાતિહારજ જુત દેવ, જિનકી ઈન્દ્ર કરેં સત સેવ,
તિન જિનવરપ્રતિ કો અવલોક, લે વર શાલિ^૧ અખંડિત પોખ. મંગલઠ

૧ ચાવલ

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય અક્ષયપદપ્રાપ્તયો
અક્ષતાનુ નિ૦

જિનકે નંત ચતુષ્ટય સાર, યે ગુન છયાલિસ હૈં જગ તાર,
તિન જિનવરપ્રતિ પૂજન સાર, લે વર સુમન વિવિધ પરકાર.
મંગલ નિર્વાનક મહાવીર, પ્રાત સમૈ પૂજૌ ભવિ ધીર.

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય કામબાણવિધ્વંસનાય
પુષ્પં નિ૦

કુધા તૃષાદિ આઠદસ દોષ, હરત સિવગ વર ભવદધિ સોષ,
તિનિ જિનવર પ્રતિબિંબ નિહાર, પૂજનકોં ભરિ નેવજ ધાર. મંગલ૦

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય કુધારોગવિનાશનાય
નેવેદં નિ૦

લોકાલોક ભેદ જિન ગાય, જીવ અજીવ તત્વ દરસાય,
તિન પ્રતિબિંબ નિરખ નિજ હેત, દીપક લૈ નિર્મલ ભવિ ચેત. મંગલ૦

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય મોહાપહાર
વિનાશનાય દીપં નિ૦

મિથ્યા ભમકર ભમૈ અનાદિ, જગત જીવ જગમેં બહુ વાદિ,
તિનકો શિવગતિ સાર બતાય, તિનપ્રતિ ધૂપ દશાંગ ચઢાય. મંગલ૦

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય અજ્ઞાન
વિધ્વંસનાય ધૂપં નિ૦

જિનવૃષ ઉપદેસૌ હિતકાર, ચલો જાત અબતાંઈ સાર,
પરમત ખંડન મંડન લોક, તિનપ્રતિ લે ફલ ચરનન ઢોક. મંગલ૦

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય મોક્ષફલપ્રાપ્તયો
ફલં નિ૦

જિનકે સમોસરન મેં સાધ, ચૌદા સહસ એક દસ બાધ,
એસે જગત પ્રભૂ પદ પાય, લૈ જલાદિ પૂજૌ જિનરાય.
મંગલ નિર્વાનક મહાવીર, પ્રાત સમૈ પૂજૌ ભવિ ધીર.

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય અનર્ધપદપ્રાપ્તયે
આર્પં નિ૦

(રાગ બિલાવલ)

પ્રકૃતિ સાત મહાવીર પ્રભુ, જિન પ્રથમ વિદારી,
તીન આઠ જે ભાનિકે, નવ છત્તીસ સિધારી.
દસમેં લોભ દાદસે સોલહ તહાં જુ ટારી,
ત્રેસઠ પ્રકૃતિ બિપાઈયો તિન જિન બલિહારી. ૧

(દોહા)

સૈંતાલીસ પ્રકૃતિ હની, કર્મ ઘાતિયા કીર,
નામ તીનદસ આયુ ત્રય, નાશિ ભયે મહાવીર. ૨

ૐ હ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય અનર્ધપદપ્રાપ્તયે
આર્પં નિ૦

જયમાલા

(દોહા)

પંચ^૧ નામધર તે સુગુરુ, પાવાપુર વન આય,
શેષ કરમ રિપુ જીતને, શિવ મગ ચલન ઉપાય. ૧

(છંદ માત્રિક)

આયે જહૈં ત્રિજગપતિ, ધ્યાન દીનો મહા,
ત્રિતિય પદ શુકલ માંડો, સુ હાનિ તહાં.
તબ પ્રભુ દિવ્યધુનિ, શબ્દ રહિતે ભયે,
અંતકે દિવસ બાકી, ચતુર્દશ રહે. ૨

પ્રભુ ગયે ઉલ્લાંધિ, તેર ગુણસ્થાનતો,
 ચઢિ અજોગે શુકલ તુરિય^૧ પદ ધ્યાનતો.
 જોગ સુ નિરોધ કરિ ચરન જુગ સમય જે,
 હેનિ બહત્તર ચરમ સમય ત્રોદસ જજે. ૩

ચૌદમે અન્ત સુ અઘાતિયા જય લઈ,
 ચેતનાશક્તિ દૈદીપ્ય પરગટ ભઈ.
 ભાંતિ ઈહ અષ્ટ અરિ કર્મ દલ હનિ ગયે,
 ઊર્ધ્વ જિન ગમન કર શિવપુરી ઘિર ભયે. ૪

પક્ષવર ભમર, કાર્તિક ચતુર્દશિ દિના,
 સ્વાતિવર નખત પરભાત સમયા ગિના.
 લોકકે શિખર જિનદેવ આરૂઢિયો,
 સુખ અનન્તો નિરન્તર જહાં પૂરિયો. ૫

મોહ અરિ બીસવસુ પ્રકૃતિ જુત ક્ષય ક્રિયો,
 પ્રથમ ક્ષાયકસમ્યક્ત ગુન પ્રગટિયો.
 પંચ ભટ સહિત જ્ઞાનાવરન ચૂરિયો,
 તબ અનન્તો દુતિય ગ્યાન ગુન પૂરિયો. ૬

દરશનાવરન નવ પ્રકૃતિ જુત દલમલો,
 તબ અનન્તો સુદર્શન ત્રિતિય ગુન મિલો.
 અન્તરાય જુ કરમ પંચ ભટ જુત હનો,
 તબ તુરિય વીર્ય ગુન જિન અનન્તો બનો. ૭

(પદ્ધતી છંદ)

ઈક તીત્રકર ભટ જુત નામ માર, પંચમ સૂક્ષ્મ ગુન પ્રગટ સાર,
 ચવ કટક સહિત કર આયુ નાશ, છઠમા અવગાહન ગુન પ્રકાશ. ૮

હનિ ગોત કરમ કો જોર તાય, સાતમ જુ અગુરુ લઘુ ગુન ઉપાય,
 જિન જુગલ વેદની ઘાતિ પાય, ગુન અષ્ટમ અવ્યાબાધ થાય. ૮

ઈન આદિ અનન્તે ગુન સમાજ, પાયો પ્રભુ મુક્તિપુરી સ્વરાજ,
 તબ હી સુરેશ બલ અવધિ પાય, નિજ સેન સાજ સબ દેવ આય. ૧૦

તાદિન વહ પુરી પ્રકાશરૂપ, દીપન સમૂહ કરકે અનૂપ,
 પરતી અકાશ સબ દિશનિ માંહિ, દીપકમાલા પ્રજુલિત લખાહિ. ૧૧

તબ પરમૌદારિક પ્રભુ શરીર, મંગલ પંચમ લખિ સુર ગહીર,
 શુભ ગંધ પહુપ આદિક મનોગ, વસુ દ્રવ્યનિકર પૂજા નિયોગ. ૧૨

ફિર ચન્દન અગરાદિક લિયાય, તબ વર ઉતંગ સુર સર (?) રચાય,
 જિન તન મંગલમય તહં રચાય, તબ અગ્નિકુમારન શીશ નાય. ૧૩

તિન મુકુટનિ કરિ જ્વાલા ઉઠાય, ભસ્મીકૃત સર (?) સબ હો તહાંય,
 સબ સુર જય જય કર તાસુ ઓર, ઉર આનંદ પરમ સુ ભકિત સોર. ૧૪

તબ પ્રથમ ઈન્દ્ર આદિક સુરાય, કર ભસ્મ વંદના સીસ નાય,
 કહતે યહ પુરુષોત્તમ મહાન, વર ધર્મ તીર્થનાયક સુજાન. ૧૫

સો દેખો અસ્ત ભયો દિનેશ, અબ મિથ્યાતમ ભમ કર પ્રવેશ,
 પે પ્રાની વૃષતે વિમુખ હોય, કરકે નિજ ઈચ્છા માર્ગ સોય. ૧૬

જગમે સુ પ્રવર્તેગે વિસાલ, ઈમિ પશ્ચિત (?) સુરનર ભકિત માલ,
 ખવની પવિત્ર લખિ અમરરાય, પુનિકર પૂજા નિજ થાન જાય. ૧૭

તા દિનતે અબ યા ભરત ખેત, દીપકમાલા^૧ પ્રગટી ઉપેત,
 પ્રતિવર્ષ ભવ્ય પૂજા કરાય, નિર્વાણ સમય ઉત્સવ સુ પાય. ૧૮

પાછે સુનિ નર નારિન સમાજ, કર મોદક લે પરિવાર સાજ,
 ખતિ આનંદ મંગલ નિરત સોય, કીનો તિન અતિ હી કહ સુ કોય. ૧૯

તે સન્મતિ મતિ દે અરજ પેહ, તુમ કરુનાસાગર વિમલ મેહ,
ભટકે બહુ કાલ અનંત બાદિ, તુમ બિન કૃપાલુ જગમેં અનાદિ. ૨૦

(અડિલ)

યા ભવ-વનકે માહિ, બહુત દુઃખ પાઈયૌ,
જાનો ગ્યાન પ્રસાદ, તુમહિ તટ આઈયૌ.
તાતેં કહને માંહિ કષ્ટુ આવે નહીં,
વાંછિતાર્થ પદ તુમ કર પાઠિં પ્રભુ સહી. ૨૧

ૐ શ્રીં નિર્વાણકલ્યાણકપ્રાપ્ત શ્રીમહાવીરજિનેન્દ્રાય પૂર્ણાર્ધ નિર્વપામીતિ સ્વામા.

(ગીતિકા છંદ)

યા ભાંતિ નિર્વાનક સુ પૂજન, સમયકી જો વિધિ કહી,
સો નય પ્રમાનકે ન્યાય કરિ, ભવ્ય તુમ જાનો સહી.
યહ સમય લખિ જિન પૂજ ઉત્સવ, કરત ભક્તિ જુ વશ સહી,
દુર્ગતિ હરન સુખ હેત ભવિ, કરિયે પરમ રુચિ કરમ હી. ૨૨

(દોહા)

તીન બરસ વસુ માસ દિન, પંદ્રહ રહે સુ સાર,
મહાવીર શિવપુર બસે, ચૌથે કાલ મઝાર. ૨૩

(ત્રિભંગી છંદ)

શ્રીવીર જિનેશ્વર નમત સુરેશ્વર, વસુ વિધિકર જુગ પદ ચરચં,
બહુ તૂર બજાવેં જિનગુન ગાવેં, ધ્યાવેં પાવેં મુક્તિ પદં. ૨૪

(ઈત્યાશીર્વાદ)

(જાપ્યં ૧૦૮ અષ્ટોત્તરશતં દીયતે)

॥ ૐ શ્રીં નિર્વાણમંગલમંડિત મહાવીરજિનેન્દ્રાય નમઃ ॥

કવિવર ભૈયા ભગવતીદાસજી રચિત—

નિર્વાણકાંડ ભાષા

(દોહા)

વીતરાગ વંદો સદા, ભાવસહિત શિર નાય,
કહું કાંડ નિર્વાણકી, ભાષા સુગમ બનાય. ૧

(ચૌપાઈ ૧૬ માત્રા)

અષ્ટાપદઆદીસુરસ્વામિ, વાસુપૂજ્ય ચંપાપુરી નામી,
નેમિનાથસ્વામી ગિરનાર, વંદોં ભાવભગતિ ઉરધાર. ૨
ચરમ તીર્થંકર ચરમશરીર, પાવાપુરી સ્વામી મહાવીર,
શિખરસમેદ જિનેશ્વર વીસ, ભાવસહિત વંદોં જગદીસ. ૩
વરદતરાય રુ ઈંદ મુનિંદ; સાયરદત આદિ ગુણવંદ,
નગરતારવર મુનિ ઉઠ કોડિ, વંદોં ભાવસહિત કર જોડિ. ૪
શ્રીગિરનારશિખર વિખ્યાત, કોડિ બહત્તર અરુ સૌ સાત,
સંબુ પ્રદુમ્ન કુમાર દ્વે ભાય, અનિરુદ્ધઆદિ નમૂં તસુ પાય. ૫
રામચન્દ્રકે સુત દ્વે વીર, લાડનરિંદ આદિ ગુણધીર,
પાંચ કોડિ મુનિ મુક્તિમઝાર, પાવાગિરિ વંદોં નિરધાર. ૬
પાંડવ તીન દ્રવિડ રાજાન, આઠકોડિ મુનિ મુક્તિ પયાન,
શ્રીશત્રુંજયગિરિકે શીશ, ભાવસહિત વંદોં નિશદીસ. ૭
જે બલિભદ્ર મુક્તિમેં ગયે, આઠકોડિ મુનિ ઔરહિ ભયે,
શ્રીગજપંથશિખર સુવિશાલ, તિનકે ચરણ નમૂં તિહું કાલ. ૮
રામ હનૂ સુગ્રીવ સુડીલ, ગવગવાખ્ય નીલ મહાનીલ,
કોડિ નિન્યાનવૈ મુક્તિ પયાન, તુંગીગિરિ વંદોં ધરિ ધ્યાન. ૯